

Resmi Gazete Tarihi: 20.06.2007 Resmi Gazete Sayısı: 26558

KARAYOLU DIŞINDA KULLANILAN HAREKETLİ MAKİNALARA TAKILAN İÇTEN YANMALI MOTORLARDAN ÇIKAN GAZ VE PARÇACIK HALİNDEKİ KİRLETİCİ EMİSYONLARA KARŞI ALINACAK TEDBİRLERLE İLGİLİ TİP ONAYI YÖNETMELİĞİ (97/68/AT)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, insan sağlığının ve çevrenin korunmasını ve piyasanın düzgün işleyişini sağlamak için, karayolu dışında kullanılan hareketli makinalara takılan motorlardan çıkan gaz ve parçacık halindeki kirlenici emisyonlarına karşı alınacak tedbirler kapsamında motorların belgelendirilmesine dair hükümleri ve bunların uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I'in 1 inci maddesinde belirtilen kapsam içinde yer alan karayolu dışında kullanılan hareketli makinalara takılan içten yanmalı motor tipine veya grubuna gaz ve parçacık halindeki kirlenici emisyonları bakımından ayrı teknik ünite olarak AT tip onayı belgesi verilmesine ilişkin hususları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I'in kapsamla ilgili 1 inci maddesinde belirtilen kapsam dışındaki araçlara ve bunların motorlarına uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

- 4703 sayılı Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanuna dayanılarak,
- (Değişik:RG-26/6/2015-29398) Avrupa Birliğinin 2012/46/EU, 2011/88/EU ve 2010/26/EU sayılı direktifleri ile değişik 97/68/EC sayılı direktifine paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Ana motor: Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I'in 6 ve 7 nci maddelerinde belirtilen şartlara uygun olacak bir motor grubundan seçilen motoru,
- AT: Avrupa Topluluğunu,
- (Değişik:RG-26/7/2013-28719) Bakanlık: Bu Yönetmelik kapsamındaki motor tipinin veya motor grubunun tip onay belgelerini veren, gerektiğinde geri çeken, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşları ile muhatap olan, bunlarla temasları yürüten, teknik servisleri görevlendiren, imalatçının imalatının uygunluğu düzenlemelerini onaylayan, bu Yönetmeliğin uygulanmasından sorumlu ve yetkili onay kuruluşu olarak görev yapan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- Elde taşınan motor: Amaçlanan işlevini/işlevlerini yerine getirdiği süre boyunca operatör tarafından taşınan teçhizatı bir kısmı içerisinde kullanılan veya amaçlanan işlevini/işlevlerini tamamlamak için yukarı, aşağı veya yan taraflar gibi çok yönlü olarak çalışan teçhizatı bir kısmı içinde kullanılan veya birleşik motorun ve teçhizatın kuru (boş) ağırlığının birleşimi 20 kg'ın altında olan teçhizatı bir kısmı içinde kullanıp operatörün alternatif olarak teçhizata amaçlanan işlevini/işlevlerini yerine getirdiği süre boyunca desteğini sağladığı ya da teçhizatı taşıdığı veya operatör teçhizat için amaçlanan işlevini/işlevlerini yerine getirdiği süre boyunca desteğini veya duruş kumandasını sağladığı veya bir jeneratör ya da bir pompa içinde kullanılan motoru,
- Elde taşınmayan motor: Elde taşınan motor tarifine girmeyen motoru,
- Emisyon dayanıklılık süresi: Bozulma faktörlerini belirlemek için kullanılan, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek IV ilave 4'te belirtilen birkaç saati,
- Esneklik planı: Bir motor imalatçısının art arda gelen iki sınır değeri fazları arasındaki süre boyunca yol dışı hareketli makinalara takılacak, sadece emisyon sınır değerlerinin önceki fazına uygun olan sınırlı sayıdaki motorları piyasaya arz etmesine müsaade eden işlemi,

g) İç suyu teknesi: Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I Bölüm 2 madde 2.8'de belirtilen eşitliğe göre, 20 m veya daha fazla uzunluğa ve 100 m³ veya daha fazla hacme sahip olan, iç su yollarında kullanmak için tasarlanan tekne veya yanında 20 m veya daha büyük iç suyu teknelerini çekmek veya itmek ya da hareket ettirmek için imal edilmiş olan römorkör veya itici tekne olup; bu tanımın, mürettebat hariç 12 kişiden fazla yolcu taşımayan, yolcu taşımacılığı için tasarlanan tekneleri, 94/25/EC sayılı Konsey Direktifi ve bu Direktifi revize eden 2003/44/EC sayılı Direktifi bir araya getiren konsolide edilmiş metin paralelinde hazırlanarak 28/12/2006 tarihli ve 26390 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gezi Tekneleri Yönetmeliği kapsamında yer alan eğlence amaçlı gemilerini (gezi tekneleri), denetim yetkililerine ait hizmet teknelerini, itfaiye hizmeti gören tekneleri, donanma teknelerini, balıkçı tekneleri sicilinde kayıtlı olan balıkçı teknelerini, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I madde 2.8.b'de belirttiği gibi, geçerli seyrüsefer veya güvenlik belgesi (gemi emniyet belgesi) taşımaları kaydıyla gelgit sularında veya geçici olarak iç su yollarında çalışan veya çalışması bu esasa göre olan açık deniz römorkörleri ve itici gemileri dahil açık deniz teknelerini kapsamadığını,

ğ) İmalatçı: Motor imalatının bütün aşamalarıyla doğrudan ilgili olması şartı olmaksızın motorların tip onayı işleminin bütün unsurlarından ve imalatın uygunluğunun sağlanmasından Bakanlığa karşı sorumlu olan kişi veya kuruluşu; imalatçının Türkiye dışında olması halinde, imalatçı tarafından yetkilendirilen temsilcisi ve/veya ithalatçısı; ayrıca, motorların tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri motorların güvenliğe ilişkin özelliklerini etkileyen gerçek veya tüzel kişiyi,

h) Karayolu dışında kullanılan hareketli makinalar: Karoserili veya karoserisiz, karayolunda yolcuların veya eşyaların taşınması için tasarlanmamış olan, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I madde 1'de belirtildiği şekilde içten yanmalı motor yerleştirilen herhangi bir

hareketli makinayı, taşınabilir sanayi teçhizatını veya aracı,

ı) Komisyon: Avrupa Komisyonunu,

i) Küçük kapasiteli (az sayıda üretilen) motor grubu: Toplam yıllık imalatı 5.000 üniteden daha az olan, kıvılcım ateşlemeli (SI) motor grubunu,

j) Mesleki kullanımlı çok amaçlı elde taşınan motor: (ç) bendindeki elde taşınan motor tarifinde belirtilen amaçlanan işlevini/işlevlerini yerine getirdiği süre boyunca operatör tarafından taşınan teçhizatı bir kısmı içerisinde kullanma veya amaçlanan işlevini/işlevlerini tamamlamak için yukarı, aşağı veya yan taraflar gibi çok yönlü olarak çalışan teçhizatı bir kısmı içinde kullanma şartlarını ve motor imalatçısının Kategori 3 Emisyon Dayanıklılık Süresinin bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek IV, İlave 4 madde 2.1'e göre motora uygulanabileceği konusunda onay kuruluşunu tatmin etmesine ilişkin şartları karşılayan elde taşınan motoru,

k) Motor tipi: Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek II'nin İlave I'inde belirtilen temel motor özelliklerinde farklılık göstermeyen motor kategorisini,

l) Motor grubu: Tasarımından dolayı benzer emisyon karakteristiklerine sahip olması beklenen ve bu Yönetmeliğin şartlarına uyan motorların imalatçı tarafından gruplandırılmasını,

m) Motor güç çıkışı: Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I'in madde 2.4'ünde belirtilen net gücü,

n) Motor imalat tarihi: İmalat hattını terk ettikten sonra motorun son kontrolden geçtiği ve dağıtma veya depolanmaya hazır olduğu tarihi,

o) (Mülga:RG-26/7/2013-28719)

ö) Orijinal donanım imalatçısı (OEM): Yol dışı hareketli makina tipinin imalatçısını,

p) Piyasaya arz: Bu Yönetmelik kapsamındaki motorların, tedarik ve/veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan ilk faaliyeti,

r) SI motorlarının küçük kapasiteli motor imalatçısı: Toplam yıllık imalatı 25.000 üniteden daha az olan imalatçısı,

s) Tanıtım belgesi (Bilgi dokümanı): Başvuru sahibi tarafından sunulan bilgileri açıklayan ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek II'de belirtilen dokümanı,

ş) Tanıtım dosyası: Başvuru sahibi tarafından teknik servise veya Bakanlığa tanıtım belgesi gereğince verilen bilgi, çizim, fotoğraf gibi belgeleri içeren dosyayı veya toplam dosyayı,

t) Tanıtım paketi: Tanıtım dosyası ve buna teknik servisin veya Bakanlığın görevlerini yerine getirmeleri sürecinde eklemiş oldukları deney raporlarını veya diğer belgeleri,

u) Tanıtım paketi fihristi: Tanıtım paketi içinde bulunan belgelerin uygun bir şekilde numaralandırılarak veya bütün sayfaların tanımlanabilmesine imkan verecek şekilde işaretlenerek bir liste halinde yazılmasını,

ü) Teknik servis: Onay kuruluşu olan Bakanlık adına deneyleri veya incelemeleri yapmak üzere deney laboratuvarı olarak tayin edilmiş olan organizasyonu, kurum veya kuruluşları veya bu işlevi yerine getiren onay kuruluşu Bakanlığı,

v) Tip onayı: Motorlardan çıkan gaz emisyonları ve parçacık halindeki kirleticilerin seviyesi bakımından içten yanmalı motor tipi veya motor grubunun bu Yönetmeliğin ilgili teknik özelliklerini sağladığının belgelenmesi işlemini,

y) Yedek motor: Bir makinadaki motoru değiştirmek için ve sadece bu amaçla temin edilen, yeni imal edilen motoru,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Usul ve Esasları

Tip onayı başvurusu

MADDE 5 – (1) Tip onayı başvurusuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Motor veya motor grubunun tip onayı başvurusu, imalatçı tarafından Bakanlığa, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek II'deki tanıtım belgesinde verilenleri içeren tanıtım dosyası ile birlikte yapılmalıdır. Ek II, İlave 1'de açıklanan motor tipi karakteristiklerine uygun olan bir motor, onay deneylerini yapmaktan sorumlu teknik servise sunulur.

b) Bir motor grubunun tip onayı için başvurulması halinde, Bakanlık, yapılan başvurunun seçilmiş olan ana motor bakımından Ek II, İlave 2'de belirtilen motor grubunu tam olarak temsil etmediğini belirlerse, alternatif olarak ve gerekirse Bakanlık tarafından belirlenen ilave bir ana motor bu fıkranın (a) bendine uygun olarak onay için temin edilir.

c) Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki onay kuruluşlarının herhangi birine bir motor tipi veya motor grubu için onay başvurusu yapılmış ise, aynı başvuru tekrar Bakanlığa yapılamaz. Onaylanacak her bir motor tipi veya motor grubu için ayrı başvuru yapılmalıdır.

Tip onayı işlemleri

MADDE 6 – (1) Tip onayı işlemlerine ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Başvuruyu kabul eden Bakanlık, tanıtım dosyasındaki özelliklere uygun olan ve bu Yönetmeliğin şartlarını sağlayan bütün motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayı verir.

b) (Değişik:RG-26/6/2015-29398) Bakanlık, onayladığı her motor tipi veya motor grubu için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'de bir örneği bulunan tip onayı belgesinin uygulanabilir bütün bölümlerini doldurur ve tanıtım paketi fihristinde yer alan belgeleri derler veya teyit eder. Tip onayı belgeleri, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VIII'de belirtilen yöntemlere göre numaralandırılarak, tamamlanmış belge ve ekleri başvuru sahibine verilir.

c) Onaylanacak motorun, sadece karayolu dışında kullanılan makinaların diğer parçaları ile birlikte işlevini yerine getirmesi veya kendine özgü bir özellik göstermesi durumunda ve bu yüzden bir veya birden fazla şarta uygunluğun gerçek veya simülasyon ortamında sadece onaylanacak motorun diğer makina parçaları ile birlikte çalışırken doğrulanabilmesi halinde, motorun/motorların tip onayı kapsamı buna uygun olarak kısıtlanır. Bu durumda, motor tipi veya motor grubuna ait tip onayı belgesi, motorun kullanımı konusunda her türlü kısıtlamayı içermeli ve motorun takılması ile ilgili bütün şartları göstermelidir.

ç) Bakanlık,

1) Aylık olarak, o ay içinde verdiği, vermeyi reddettiği veya geri çektiği motor ve motor grubuna ait tip onaylarının bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek IX'da belirtilen hususları içeren bir listesini (Değişik ibare:RG-26/7/2013-28719) Ekonomi Bakanlığı aracılığıyla üye ülkelerin onay kuruluşlarına,

2) Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşlarından talep olduğunda, her bir motor tipi veya motor grubu için onayladığı veya onayını reddettiği veya geri çektiği motora veya motor grubuna ait tip onayı belgesinin tanıtım paketli veya tanıtım paketsiz olarak bir suretini, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek X'da gösterilen özellikleri içeren, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (c) bendinde belirtildiği şekilde verilen tip onaylarına göre üretilmiş olan motorların listesini, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (ç) bendinde belirtilen beyanın bir kopyasını,

tamamen ya da kısmen derhal gönderir.

d) Bakanlık, yıllık olarak veya ayrıca Komisyonun ilgili başvuru yapması halinde, son bildirim yapıldığı tarihten itibaren, onaylanmış motorlarla ilgili bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XI'de gösterilen bilgi föyünün bir suretini (**Değişik ibare:RG-26/7/2013-28719**) **Ekonomi Bakanlığı** aracılığı ile Komisyona gönderir.

e) (**Değişik:RG-26/7/2013-28719**) Demiryolu aracı ve iç su yolu teknelerinin tahrinde kullanılan başka kullanım amaçlı sıkıştırma ateşlemeli motorlar, (a) bendinden (d) bendine kadar olan hükümlere ilave olarak Ek XIII'te belirtilen prosedüre uygun esneklik planı ile de piyasaya arz edilebilir.

Onayların tadilleri

MADDE 7 – (1) Tip onaylarının tadillerine ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Tanıtım paketinde yer alan özelliklerde herhangi bir değişiklik olması halinde, bu değişiklikler Bakanlığa bildirilir.

b) Bir tip onayının tadili veya kapsam genişletilmesi başvuruları, sadece orijinal tip onayı vermiş olan onay kuruluşuna yapılır.

c) Tanıtım paketinde yer alan özellikler değişmiş ise, Bakanlık aşağıdaki esaslara göre işlem yapar.

1) Değişikliğin yapısını ve tekrar verme tarihini açıkça göstermek için gözden geçirilen her bir sayfasını işaretleyerek, gerektiği şekilde tanıtım paketinin incelenmiş olan sayfasını/sayfalarını tekrar düzenler, incelenmiş olan sayfaların yeniden düzenlenmesi halinde, tip onayı belgesine eklenen tanıtım paketindeki fihristte de incelenen sayfaların en son tarihlerini gösterecek şekilde düzeltme yapar.

2) Ekleri hariç olmak üzere, tip onayı belgesindeki herhangi bir bilgi veya bu Yönetmelik ile ilgili standartlar mevcut onay tarihinden bu yana değişmiş ise, inceleme sonucu bir kapsam genişletme numarası vererek onay belgesini yeniden düzenleyerek verir, yeniden düzenlenen tip onayı belgesinde kapsam genişletmenin nedenleri ile düzenleme tarihi açıkça belirtilir.

ç) Bakanlık, tanıtım paketindeki bir değişikliğin yeni deneyler veya kontroller gerektirdiği kanısına vardığı takdirde, bu görüşünü imalatçya bildirir, ancak yeni deneyler veya kontroller yapıldıktan ve başarılı olduktan sonra yukarıda belirtilen belgeleri verir.

Uygunluk

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmeliğe uygun motor tipi konusunda imalatçının yerine getirmesi gereken hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) İmalatçı, onaylanmış tipe uygun olarak imal edilmiş olan her bir motora tip onayı numarası ile birlikte bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek I madde 3'te tarif edilen işareti koyar.

b) İmalatçı, tip onayı belgesinin kullanımı konusunda kısıtlamalar içermesi halinde, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin (c) bendine göre imal ettiği her bir motorla birlikte bu kısıtlamalara ilişkin ayrıntılı bilgileri verir ve motorun montajına ilişkin her tür koşulu belirtir. Seri motor tiplerinin tek bir makine imalatçısına verilmesi durumunda, ilave olarak ilgili motor tanıtma numaralarının listelendiği bir belgenin en geç ilk motorun teslim edildiği tarihte makine imalatçısına sağlanması yeterlidir.

c) İmalatçı, Bakanlığın talep etmesi halinde, her bir takvim yılının bitiminden sonra 45 gün içinde, bu Yönetmeliğin tadil edildiği durumlarda ilgili yürürlük tarihinden hemen sonra ve Bakanlığın tespit edeceği her bir ilave tarihte, en son raporlamanın gerçekleştiği veya bu Yönetmeliğin hükümlerinin ilk defa uygulandığı tarihten itibaren bu Yönetmeliğin şartlarına göre üretilen her motor tipi için tanıtma numaraları dizisinin yer aldığı bir listeyi Bakanlığa gönderir. Motor kodlama sistemi ile açıklanmadığı durumda, bu liste tanıtma numaralarının karşılık gelen motor tipleri veya motor grupları ve tip onayı numaraları ile ilişkisini belirtir. Ayrıca, imalatçı onaylanmış motor tipi veya motor grubunun imalatını durdurursa, bu liste bu durumu belirten özel bilgileri içerir. Bu listenin Bakanlığa düzenli olarak gönderilmesinin gerekli olmadığı durumlarda, imalatçı en az 20 yıl süre ile bu kayıtları muhafaza etmelidir.

ç) İmalatçı, her bir kategorideki motorun uygulamaya giriş tarihinden itibaren 45 gün içinde ve her bir takvim yılının bitiminden sonra 45 gün içinde imal etmeyi tasarladığı motorlar için ilgili motor tanıtma kodları ile birlikte motor tiplerini ve motor gruplarını bildiren bir beyanı Bakanlığa gönderir.

d) Esneklik planı ile piyasada yer alan sıkıştırma ateşlemeli motorlar, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XIII'e uygun olarak etiketlenmek zorundadır.

Eş değer onayların kabulü

MADDE 9 – (1) Eş değer onayların kabulüne ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Avrupa Birliği ve diğer ülkelerle yapılan ikili veya çok taraflı anlaşmalar çerçevesinde; bu Yönetmelik kapsamına giren motorlar için belirlenmiş tip onayı şart ve hükümleri ile bu Yönetmelik kapsamındaki motorlarla ilgili diğer Avrupa Topluluğu yönetmelikleri ve Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Regülasyonları veya diğer ülkelerin yönetmelikleri ile belirlenmiş işlemler arasında eş değerlik bulunduğu kabul edilir.

b) Ek XII'de listelenen tip onayları ve uygulanabildiğinde ilgili onay işaretleri bu Yönetmeliğe uygun olarak kabul edilir.

İç su yolu tekneleri

MADDE 10 – (1) İç su yolu teknelerine yerleştirilecek motorlara aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Bu Yönetmelikle oluşturulan kurallar ile Ren (Rhine) Nehri Üzerindeki Seyrüsefer Manheim çerçeve antlaşmasında oluşturulanlar arasındaki eş değerlik, Merkezi Ren Denizcilik Komisyonu (bundan böyle CCNR olarak anılacaktır) tarafından tanınana kadar bu maddenin (b) ve (c) bentleri uygulanmaz ve bundan Komisyona bilgi verilir.

b) 30/6/2007 tarihine kadar Ek XIV'te belirtilen Faz I seviyesinde emisyon sınır değerlerine haiz CCNR ile oluşturulan şartları sağlayan motorların piyasada yer alması engellenmez.

c) 1/7/2007 tarihinden itibaren ve bu Yönetmelikte ilave değişikliklere yol açan ek sınır değerleri kümesi yürürlüğe girene kadar, Ek XV'te belirtilen Faz II seviyesinde emisyon sınır değerlerini haiz CCNR ile oluşturulan şartları sağlayan motorların piyasada yer alması engellenmez.

ç) Bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen prosedüre uygun olarak, iç su yolu teknelerine yerleştirilecek motorlar için tip onayı belgesi konusunda istenebilecek ilave ve özel bilgileri tamamlamak üzere Ek VII uyarlanır.

d) Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından, iç su yolu tekneleri söz konusu olduğunda 560 kW'tan daha fazla güce sahip herhangi bir yardımcı motor, tahrik motorları ile aynı şartlara tabi tutulur.

Piyasaya arz

MADDE 11 – (1) Piyasaya arz işlemlerine ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Makinalara (taşıtlara) yerleştirilmiş olsun ya da olmasın, bu Yönetmeliğin şartlarını sağlayan motorların piyasaya arzı reddedilemez.

b) Sadece bu Yönetmeliğin istenilen özelliklerini sağlayan, halihazırda makinaya takılı olsun olmasın, yeni motorların tesciline veya piyasaya arzına izin verilir.

Motorları bu yönetmeliğin şartlarını sağlamayan herhangi bir tekne için, yola elverişlilik belgesi verilmez.

c) Bakanlık, tip onayı verdiği ve bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olarak imal edilen motorların tanıtım numaralarının tescil için gerekli tedbirleri alır ve gerekirse Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki diğer onay kuruluşları ile işbirliği içinde bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olarak imal edilen motorların tanıtım numaralarını kontrol eder.

ç) Tanıtma numaraları, bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde açıklanan imalatın uygunluğunun kontrolü ile bağlantılı olarak ilave bir kontrole tabi tutulabilir.

d) Tanıtma numaralarının kontrolü konusunda imalatçı, Bakanlığın talep etmesi halinde, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (c) bendine uygun olarak rapor edilen motor tanıtma numaraları ile birlikte motorun satın alıcılarına ilişkin gereken bütün bilgileri geciktirmeden Bakanlığa verir. Motorun makine imalatçısına satılması halinde, ilave bilgiler istenmez.

e) Bakanlığın isteği üzerine imalatçı, özellikle bu maddenin (d) bendi ile bağlantılı olarak, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen şartları doğrulayamazsa, bu Yönetmelik uyarınca, ilgili motor tipi veya motor grubu için verilen onay geri çekilebilir. Bilgilendirme işlemi, bilahare bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinin (ç) bendinde açıklandığı şekilde yerine getirilir.

Faz uygulaması ve zaman çizelgesi

MADDE 12 – (1) Faz uygulamasına göre tip onayına ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Zaman çizelgesi - Sıkıştırma ateşlemeli motorlar

1) Tip onaylarının verilmesi

Bakanlık, aşağıdaki alt bentlerde belirtilen geçerli faz uygulama tarihleri içerisinde, motor tipi veya motor grubu için tip onayını veya Ek VII'de açıklanan dokümanı vermeyi reddedemez ve motor, gaz ve parçacık halindeki kirleticilerin emisyonları konusunda bu Yönetmelikte belirtilen özellikleri sağlarsa, bir motorun yerleştirildiği karayolu dışında kullanılan hareketli makineler için hava kirleticisi emisyonları konusunda diğer herhangi bir tip onayı şartı getiremez.

2) Faz I tip onayları (Motor Kategorileri A/B/C)

Aşağıda belirtilen güç aralıklarındaki motorların bu Yönetmelikte belirtilen özellikleri sağlamaması ve motordan çıkan gazların ve parçacık halindeki kirleticilerin emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.1'indeki çizelgede yer alan sınır değerlerine uymaması halinde, Bakanlık 5/4/2003 tarihinden sonra bir motor tipi veya motor grubu için tip onayını, Ek VII'de açıklanan dokümanı ve aşağıda belirtilen motorlardan birinin yerleştirildiği karayolu dışında kullanılan hareketli makineler için herhangi bir başka tip onayını vermez.

- A : 130 kW ≤ P ≤ 560 kW

- B : 75 kW ≤ P < 130 kW

- C : 37 kW ≤ P < 75 kW

3) Faz II tip onayları (Motor Kategorileri D, E, F, G)

Aşağıda belirtilen güç aralıklarındaki motorların bu Yönetmelikte belirtilen özellikleri sağlamaması ve motordan çıkan gazların ve parçacık halindeki kirleticilerin emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.3'ünde yer alan sınır değerlerine uymaması halinde, 1/1/2007 tarihinden itibaren Bakanlık, motor tipine veya motor grubuna tip onayını, Ek VII'de belirtilen dokümanı ve henüz piyasaya arz edilmemiş motor yerleştirilmiş karayolu dışı makinalara başka bir tip onayını vermez.

- D : 18 kW ≤ P < 37 kW,

- E : 130 kW ≤ P ≤ 560 kW,

- F : 75 kW ≤ P < 130 kW,

- G : 37 kW ≤ P < 75 kW.

3a) Faz IIIA motorlarının tip onayı (motor kategorileri H, I, J ve K)

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirleticisi emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını, Ek VII'de belirtilen dokümanı ve henüz piyasaya arz edilmemiş motor yerleştirilmiş karayolu dışı makinalara başka bir tip onayını vermeyi reddeder:

- H: Güç çıkışı; 130 kW ≤ P ≤ 560 kW olan (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- I: Güç çıkışı; 75 kW ≤ P < 130 kW olan (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- J: Güç çıkışı; 37 kW ≤ P < 75 kW olan (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- K: Güç çıkışı; 19 kW ≤ P < 37 kW olan (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 31/12/2009'dan sonra.

3b) Faz IIIA sabit devirli motorlarının tip onayı (motor kategorileri H, I, J ve K)

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirleticisi emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını, Ek VII'de belirtilen dokümanı ve henüz piyasaya arz edilmemiş motor yerleştirilmiş olan karayolu dışı makinalara başka bir tip onayını vermeyi reddeder:

- Sabit devirli H motorlar: Güç çıkışı; 130 kW ≤ P < 560 kW olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- Sabit devirli I motorlar: Güç çıkışı; 75 kW ≤ P < 130 kW olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- Sabit devirli J motorlar: Güç çıkışı; 37 kW ≤ P < 75 kW olan motorlar için 31/12/2010'dan sonra,

- Sabit devirli K motorlar: Güç çıkışı; 19 kW ≤ P < 37 kW olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra.

3c) **(Değişik:RG-26/6/2015-29398)** Faz IIIB motorların tip onayı (motor kategorileri L, M, N ve P)

Bakanlık, motorların bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirleticisi emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.5'inde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını, Ek VII'de belirtilen dokümanı ve henüz piyasaya arz edilmemiş motor yerleştirilmiş olan karayolu dışı makinalara başka bir tip onayını vermeyi reddeder:

- L: Sabit devirli motorlar hariç, güç çıkışı 130 kW ≤ P ≤ 560 kW olan motorlar için 1/1/2018 tarihine kadar isteğe bağlı olarak,

- M: Sabit devirli motorlar hariç, güç çıkışı 75 kW ≤ P < 130 kW olan motorlar için 1/10/2018 tarihine kadar isteğe bağlı olarak,

- N: Sabit devirli motorlar hariç, güç çıkışı 56 kW ≤ P < 75 kW olan motorlar için 1/10/2018 tarihine kadar isteğe bağlı olarak tip onayı verilir.

- P: Sabit devirli motorlar hariç, güç çıkışı 37 kW ≤ P < 56 kW olan motorlar için 1/10/2018 tarihine kadar isteğe bağlı olarak, anılan tarihten sonra ise zorunlu olarak tip onayı verilir.

3d) **(Değişik:RG-26/6/2015-29398)** Faz IV motorların tip onayı (motor kategorileri Q ve R)

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirleticisi emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.6'sında belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını, Ek VII'de belirtilen dokümanı ve henüz piyasaya arz edilmemiş motor yerleştirilmiş olan karayolu dışı makinalara başka bir tip onayını vermeyi reddeder:

- Q: Güç çıkışı; 130 kW ≤ P ≤ 560 kW olan (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 31/12/2017'den sonra,

- R: Güç çıkışı; 56 kW ≤ P < 130 kW (sabit devirli motorlar hariç) motorlar için 30/9/2018'den sonra.

3e) İç suyuolu teknelerinde kullanılan Faz IIIA tahrik motorlarının tip onayı (motor kategorileri V)

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirleticisi emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor

tiplerine veya motor gruplarına tip onayını ve Ek VII'de belirtilen dokümanı vermeyi reddeder:

- V1:1: Güç çıkışı 37 kW veya üzerinde ve süpürme hacmi silindir başına 0,9 litrenin altında olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- V1:2: Süpürme hacmi silindir başına 0,9 litre veya üzerinde, ancak 1,2 litrenin altında olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- V1:3: Güç çıkışı $37 \text{ kW} \leq P < 75 \text{ kW}$ ve süpürme hacmi silindir başına 1,2 litre veya üzerinde, ancak 2,5 litrenin altında olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- V1:4: Süpürme hacmi silindir başına 2,5 litre veya üzerinde, ancak 5 litrenin altında olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- V2: Süpürme hacmi silindir başına 5 litre veya üzerinde olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra.

3f) Demiryolu araçlarında kullanılan Faz IIIA tahrik motorlarının tip onayı

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tipleri ve grupları için tip onayını ve Ek VII'de belirtilen dokümanı vermeyi reddeder:

- RC A: Motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, güç çıkışı 130 kW üzerinde olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra.

3g) Demiryolu araçlarında kullanılan Faz IIIB tahrik motorlarının tip onayı

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.5'inde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tipleri ve grupları için tip onayını ve Ek VII'de belirtilen dokümanı vermeyi reddeder:

- RC B: Motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.5'inde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, güç çıkışı 130 kW üzerinde olan motorlar için 31/12/2010'dan sonra.

3h) Lokomotiflerde kullanılan Faz IIIA tahrik motorlarının tip onayı

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.4'ünde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını ve Ek VII'de belirtilen dokümanı vermeyi reddeder.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girişi tarihinden önce motor satın almak için sözleşmenin yürürlüğe girmesi durumunda ve ilgili lokomotif kategorileri için geçerli tarihten sonra iki yıldan geç olmamak üzere motorun piyasada yer alması kaydıyla, söz konusu motor tiplerine ve gruplarına bu maddenin hükümleri uygulanmaz.

- RL A: Güç çıkışı 130 kW $\leq P \leq 560$ kW olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra,

- RH A: Güç çıkışı 560 kW $< P$ olan motorlar için 31/12/2009'dan sonra.

3i) Lokomotiflerde kullanılan Faz IIIB tahrik motorlarının tip onayı

Bakanlık, motorun bu Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamaması durumunda ve motordan çıkan parçacık ve gaz halindeki kirlenici emisyonlarının Ek I'in madde 4.1.2.5'inde belirtilen çizelgedeki sınır değerlere uygun olmaması halinde, aşağıdaki motor tiplerine veya motor gruplarına tip onayını ve Ek VII'de belirtilen dokümanı vermeyi reddeder.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girişi tarihinden önce motor satın almak için sözleşmenin yürürlüğe girmesi durumunda ve ilgili lokomotif kategorileri için geçerli tarihten sonra iki yıldan geç olmamak üzere motorun pazarda yer alması kaydıyla, söz konusu motor tiplerine ve gruplarına bu maddenin hükümleri uygulanmaz.

- RB: Güç çıkışı 130 kW üzerinde olan motorlar için 31/12/2010'dan sonra.

4) Piyasaya arz: Motor imalat tarihleri

Aşağıda belirtilen imalat tarihlerinden sonra, üçüncü ülkelere ihracat için tasarlanan makineler ve motorlar hariç olmak üzere, halihazırda makinaya takılı olsun olmasın, motorların piyasaya arzına ve tesciline sadece bu motorların bu maddenin (a) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde tanımlanan kategorilerinden birine göre uygunluğu onaylanmış olmaları ve bu Yönetmeliğin hükümlerini sağlamaları kaydıyla izin verilir.

Faz I

Kategori A: 5/4/2003

Kategori B: 5/4/2003

Kategori C: 5/4/2003

Faz II

Kategori D: 1/1/2007

Kategori E: 1/1/2007

Kategori F: 1/1/2007

Kategori G: 1/1/2007

Faz I motorlar için verilen izin, Faz II'nin zorunlu olarak uygulanmasından itibaren sona erer.

4a) (Değişik:RG-26/6/2015-29398) 10 uncu madde ve birinci fıkranın (a) bendinin (3g) ve (3h) numaralı alt bentlerinin hükümlerine dokunmaksızın, üçüncü ülkelere ihracat için tasarlanan makina ve motorlar hariç olmak üzere, bu makina ve motorlar sadece bu Yönetmeliğin şartlarını sağlıyor ve sadece motor bu maddenin (a) bendinin (2), (3) ve (3a)'dan (3i)'ye kadar alt bentlerinde belirtilen kategorilere uygun olarak onaylanıyorsa, makinaya yerleştirilmiş olsun veya olmasın her bir motor kategorisi için aşağıda yer alan tarihlerden itibaren ancak belirtilen kategoriye uygun motorların piyasaya arzına izin verilir.

Faz III A (sabit devirli motorlar hariç)

- H kategorisi: 1/1/2011

- I kategorisi: 1/1/2011

- J kategorisi: 1/1/2011

- K kategorisi: 1/1/2011

Faz III A İç suyu teknesi motorları

- V1:1 kategorisi: 31/12/2009

- V1:2 kategorisi: 31/12/2009

- V1:3 kategorisi: 31/12/2009

- V1:4 kategorisi: 31/12/2009

- V2 kategorileri: 31/12/2009

Faz III A (sabit devirli motorlar)

- H kategorisi: 1/1/2011
- I kategorisi: 1/1/2011
- J kategorisi: 1/1/2012
- K kategorisi: 1/1/2011

Faz III A Demiryolu aracı motorları

RC A kategorisi: 31/12/2009

Faz III A lokomotif motorları

- RL A kategorisi: 31/12/2009
- RH A kategorisi: 31/12/2009

Faz III B (sabit devirli motorlar hariç)

- L kategorisi: 1/1/2011 (isteğe bağlı uygulama)
- M kategorisi: 1/1/2012 (isteğe bağlı uygulama)
- N kategorisi: 1/1/2012 (isteğe bağlı uygulama)
- P kategorisi: 1/10/2018

Faz III B Demiryolu aracı motorları

- RC B kategorisi: 31/12/2011

Faz III B Lokomotif motorları

- R B kategorisi: 31/12/2011

Faz IV (sabit devirli motorlar hariç)

- Q kategorisi: 1/1/2019
- R kategorisi: 1/10/2019

Faz III A'dan itibaren, her bir kategori için yukarıdaki şartlar, bahsedilen tarihten önceki imalat tarihli motorlar için iki yıla kadar ertelenir.

Emisyon sınır değerlerinin bir fazı için verilen izin, sınır değerlerin bir sonraki fazının zorunlu uygulamasından itibaren yürürlüğe girmesiyle sona erer. Ancak, sabit devirli motorlar hariç Faz III A'daki H, I ve 56 kW üzerindeki J kategorisi motorlar ve isteğe bağlı olarak uygulanan; sabit devirli motorlar hariç Faz III B'deki L, M ve N kategorisi motorlar için bir sonraki faz, Faz IV'tür.

4b) Faz IIIA, Faz IIIB ve Faz IV standardlarına erken uygunluğu göstermek için etiketleme

Bakanlık, bu maddenin (4) numaralı bendinde belirtilen tarihlerden önce Ek I madde 4.1.2.4, madde 4.1.2.5 ve madde 4.1.2.6'daki çizelgede belirtilen sınır değerleri sağlayan motor tipleri veya motor grupları için ilgili donanımın belirtilen tarihlerden önce gerekli sınır değerleri sağladığını göstermek için özel etiketleme ve işaretlemeye izin verir.

b) Zaman çizelgesi – Kıvılcım ateşlemeli motorlar

1) Sınıflara ayırma

Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından kıvılcım ateşlemeli motorlar aşağıdaki sınıflara ayrılmıştır:

Ana sınıf S: Net gücü ≤ 19 kW olan küçük motorlardır.

Ana sınıf S, aşağıdaki iki kategoriye ayrılmıştır:

H: Elde taşınan makineler için motorlar

N: Elde taşınmayan makineler için motorlar

Sınıf/Kategori	Silindirin süpürdüğü hacim (cm ³)
Elde taşınan motorlar	
Sınıf SH:1	< 20
Sınıf SH:2	≥ 20
	< 50
Sınıf SH:3	≥ 50
Elde taşınmayan motorlar	
Sınıf SN:1	< 66
Sınıf SN:2	≥ 66
	< 100
Sınıf SN:3	≥ 100
	< 225
Sınıf SN:4	≥ 225

2) Tip onaylarının verilmesi

Motor, gaz halindeki kirleticiler konusunda bu Yönetmelikte belirtilen şartları karşılıyorsa, Bakanlık bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra bir SI motor tipi veya motor grubu için tip onayı vermeyi veya Ek VII'de belirtilen belgeleri vermeyi reddetmez ve motorun yerleştirildiği yol dışı hareketli makineler için havayı kirletici emisyonlar ile ilgili diğer tip onayı şartları istemez.

3) Faz I tip onayları

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra motorun bu yönetmelikte belirtilen şartları karşılamaması ve motordan çıkan gaz halindeki kirleticilerin emisyonlarının Ek I'in madde 4.2.2.1'indeki çizelgede belirtilen sınır değerlere uygun olmaması halinde, Bakanlık bir motor tipi veya motor grubu için tip onayı vermez ve Ek VII'de belirtilen belgeleri verilmesini ve motorun yerleştirildiği yol dışı hareketli makineler için başka bir onay verilmesini reddeder.

4) Faz II tip onayları

Motorun bu yönetmelikte belirtilen şartları karşılamaması ve motordan çıkan gaz halindeki kirleticilerin emisyonlarının Ek I'in madde 4.2.2.2'sindeki çizelgede belirtilen sınır değerlere uygun olmaması halinde Bakanlık;

SN:1 ve SN:2 motor sınıfları için 1/1/2008'den,
SN:4 motor sınıfı için 1/1/2008'den,
SH:1, SH:2 ve SN:3 motor sınıfları için 1/8/2008'den,
SH:3 motor sınıfı için 1/8/2009'dan sonra

bir motor tipi veya motor grubu için tip onayını vermeyi ve Ek VII'de belirtilen belgeleri vermeyi ve motorun yerleştirildiği yol dışı hareketli makineler için başka bir onay vermeyi reddeder.

5) Piyasaya arz: Motor imalat tarihleri

Üçüncü ülkelere ihracatı amaçlanan makineler ve motorlar haricinde, bu bendin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde yer alan ilgili motor kategorileri için belirlenen tarihlerden 6 ay sonra, motorların sadece bu Yönetmeliğin şartlarını karşılaması halinde, makineler yerleştirilsin veya yerleştirilmesin, motorların piyasaya arz edilmesine izin verilir.

6) Faz II'ye erken uygunluğun etiketlenmesi

Bu (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen tarihlerden önce Ek I'in madde 4.2.2.2'sindeki çizelgede belirtilen sınır değerleri karşılayan motor tipleri veya motor grupları için, ilgili teçhizatın belirtilen tarihlerden önce gerekli sınır değerleri karşıladığını göstermek için özel etiketlemeye ve işaretlemeye izin verilir.

7) Muafiyetler

Aşağıdaki makineler, Faz II emisyon sınır şartlarının yürürlüğe girmesinden sonra 3 yıllık bir dönem için bu emisyon sınır şartlarının uygulama tarihlerinden muaf tutulur. Bu üç yıllık süre için Faz I emisyon sınır şartlarının uygulanmasına devam edilir:

Elde taşınan zincirli testere:

Bir testere zinciri ile ağaç kesmek için tasarlanmış olan, iki elle desteklenecek şekilde tasarılan ve EN ISO 11681-1'e uygun olarak 45 cm³'ten fazla motor kapasiteli elde taşınan alet.

Üstten saplı makina (örneğin, elde taşınan matkaplar, ağaç işlerinde kullanılan zincirli testere):

Testere zinciri ile delikleri delmek veya ağaç kesmek için tasarılan makinanın üstünden saplı elde taşınan alet (ISO 11681-2'ye uygun).

İçten yanmalı motorlu elde taşınan çalı kesici:

Otları, çalıları, küçük ağaçları veya benzer bitkileri kesmek için tasarlanan metal veya plastikten yapılmış döner bıçaklı elde taşınan alet. Bu alet, yatay veya yukarı aşağı çok yönlü olarak çalışacak şekilde EN ISO 11806'ya uygun tasarlanmalı ve 40 cm³'ten fazla motor kapasitesine sahip olmalıdır.

Elde taşınan çit düzeltici:

Bir veya birden fazla karşılıklı kesici bıçakları ile çitleri ve çalıları keserek düzeltmek amacıyla EN 774'e uygun olarak tasarlanan elde taşınan alet.

İçten yanmalı motorlu elde taşınan güçlü kesici:

50 cm³'ten fazla süpürme hacim kapasiteli döner bıçağı ile taş, asfalt, beton veya çelik gibi sert malzemeleri kesmek için tasarlanan, EN 1454'e uygun elde taşınan alet.

Elde taşınmayan yatay şaftlı SN:3 motor:

2,5 kw'a eşit veya daha az güç üreten yatay şaftlı elde taşınmayan SN:3 motorlar olup, döner toprak işleme makineleri (tillers), bobin kesiciler (reel cutters), çim seyreltici (lawn actors) ve jeneratörler dahil, esas olarak sanayi amaçlı ayrıç olarak kullanılır.

(Ek paragraf:RG-11/11/2010-27756)⁽²⁾ Birinci paragrafın hükümlerine bakılmaksızın, SH: 2 ve SH: 3 sınıflarındaki motorların monte edildiği üstten saplı makineler, profesyonel kullanım için olan, çok konumlu elde taşınan bahçe makasları ve üstten saplı ağaç testere kateogorilerinde derogasyon süresi 31/7/2013 tarihine kadar uzatılmıştır.

8) İsteğe bağlı uygulama ertelemesi

Bununla birlikte, her bir kategori için bu (b) bendinin (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerinde belirtilen tarihlerden önceki imalat tarihine sahip motorlar konusunda bu tarihler iki yıl süreyle ertelenir.

Muafiyetler ve alternatif işlemler

MADDE 13 – (1) Muafiyetler ve alternatif işlemlere ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri ile 12 nci maddesinin (a) bendinin (4) numaralı alt bendi ve aynı maddenin (b) bendinin (5) numaralı alt bendi; ordu hizmetleri ve güvenlik kuvvetleri tarafından kullanılan motorlara, bu maddenin (1a) ve (b) bentlerine uygun olarak muaf tutulan motorlara, esas olarak can kurtarma botlarının denize indirilmesi ve geri alınması için tasarlanan makinelerde kullanılan motorlara, esas olarak kıydan indirmeli teknelerin denize indirilmesi ve geri alınması için tasarlanan makinelerde kullanılan motorlara uygulanmaz.

a1) **(Değişik:RG-26/7/2013-28719)** 10 uncu madde ve 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (3g) ve (3h) numaralı alt bentlerinin hükümlerine dokunmaksızın, demiryolu aracı, lokomotif ve iç su yolu teknesi tahrik motorları hariç olmak üzere, yedek (değiştirilebilir) motorlar, orijinal olarak piyasada yer aldığında değiştirilecek motorun sağlamak zorunda olduğu sınır değerlere uygun olmalıdır.

a2) **(Ek:RG-26/7/2013-28719)** Bakanlık, 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (3g), (3i) ve (4a) alt bentleri istisna olmak üzere, aşağıda belirtilen demiryolu aracı ve lokomotiflere takılan motorların piyasaya arzına izin verebilir.

1) Demiryolu araçları ve lokomotiflere takılan motorların yerine kullanılacak, Faz 3A sınırlarını karşılayan yedek motorlar:

i) Faz 3A standardını karşılamayan veya

ii) Faz 3A standardını karşılayan ancak Faz 3B standardını karşılamayan;

2) Aynı tipteki mevcut demiryolu araçlarına takılmış motorlar tarafından sağlanan standartlardan daha düşük bir standardı karşılamamak koşuluyla, sürüş kontrolü ve bağımsız hareket etme kabiliyeti olmayan demiryolu araçları ve lokomotiflere takılan motorların yerine kullanılacak, Faz 3A sınırlarına uymayan yedek motorlar.

Bu fıkra kapsamındaki izinler ancak Bakanlığın, söz konusu demiryolu araçları veya lokomotiflere ilişkin yürürlükteki emisyon sınırlarına ait şartları taşıyan motorların kullanımının önemli teknik zorluklar içerdiğini kabul etmesi durumunda verilir.

a3) **(Ek:RG-26/7/2013-28719)** "YEDEK MOTOR" metnini ve ilgili istisnaya ilişkin benzersiz referans taşıyan bir etiket, (a1) veya (a2) bentleri kapsamındaki motorlara iliştilir.

b) Bakanlık, imalatçının talebi üzerine halen stokta bulunan seri sonu motorların ve motorları ile ilgili hususlarla sınırlı olmak kaydıyla halen stokta bulunan karayolu dışında kullanılan makinelerin piyasaya arzını, aşağıdaki şartlara uygun olarak, 12 nci maddenin (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilen takvimden muaf tutabilir;

1) İlgili motor tipi/tipleri veya motor grubuna/gruplarına tip onayını daha önceden Bakanlık vermiş ise, imalatçı, takvimde belirtilen tarihlerin yürürlüğe girmesinden önce Bakanlığa başvuruda bulunur.

2) İmalatçının başvurusu, takvimde belirtilen tarihlerin yürürlüğe girmesinden önce piyasaya arz edilmemiş olan yeni motorların 8 inci maddenin (c) bendinde belirtilen bir listesini içerir. Bu Yönetmelik kapsamına ilk kez giren motorlar söz konusu olduğunda,

menşei neresi olursa olsun, bu motorların tip onayı için sadece Bakanlığa başvurulur.

3) Talep, dayandığı teknik ve/veya ekonomik nedenleri belirtmelidir.

4) Motorlar, tip onayı artık geçerli olmayan veya önceden tip onayı gerektirmeyen ancak takvimdeki tarihler dahilinde üretilmiş bir tipe veya gruba uygun olmalıdır.

5) Motorlar, takvimdeki tarihler dahilinde Avrupa Birliği veya Türkiye sınırları içinde depolanmış olmalıdır.

6) Muafiyet kapsamında piyasaya arz edilen bir veya birden fazla yeni motor tipinin azami sayısı bir önceki yılda piyasaya arz edilen ilgili bütün tiplerde yeni motorların % 10'unu geçemez.

7) Muafiyet talebi Bakanlık tarafından kabul edilirse, Bakanlık bir ay içinde Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşlarına imalatçıya tanınan muafiyetin şartlarını ve nedenlerini bildirir.

8) Bu Maddeye göre imalatçıya muafiyet tanıyan Bakanlık, imalatçının ilgili bütün yükümlülükleri yerine getirmesini sağlayacaktır.

9) Bakanlık, ilgili her bir motor için üzerinde özel bir giriş yapılmış uygunluk belgesi düzenler. Mümkünse, ilgili bütün motor tanıma numaralarını içeren birleştirilmiş bir doküman kullanılabilir.

10) Bakanlık, nedenlerini belirterek verilen muafiyetlerin bir listesini her yıl Komisyona gönderir.

Bu seçenek, motorların ilk defa piyasaya arzı için zaman sınırlamalarına tabi tutulduğu tarihten itibaren 12 aylık süreyle sınırlıdır.

c) Küçük kapasiteli motor imalatçıları için 12 nci maddenin (b) bendinin (4) ve (5) numaralı alt bentlerinin şartları 3 yıl ertelenir.

ç) Azami 25.000 birime kadar küçük hacimli motor grubu için 12 nci maddenin (b) bendinin (4) ve (5) numaralı alt bentlerinin şartları, farklı silindir süpürme kapasitesine sahip değişik motor gruplarının tamamını içermek kaydıyla, karşılık gelen Faz I şartları ile değiştirilir.

d) Motorlar, Ek XIII'teki hükümlere uygun olarak "esneklik planına" göre piyasaya arz edilebilir.

e) Bu maddenin (b) bendi, iç su yolu teknelerine yerleştirilecek tahrik motorlarına uygulanmaz.

f) (Değişik:RG-26/7/2013-28719) Bakanlık, Ek I madde 1.A'nın (i), (ii) ve (v) bentlerinde belirtildiği gibi, Ek XIII'teki hükümlere uygun olarak "esneklik planına" göre motorların piyasaya arz edilmesine müsaade eder.

Elektronik olarak kumanda edilen motorlar

MADDE 13/A – (Ek:RG-11/11/2010-27756)

Ek I, Ek II, Ek III, Ek V ve Ek XIII'te 2010/26/EU direktifi ile getirilen şartlara uygun, elektronik olarak kumanda edilen motorlara tip onayı verilebilir.

İmalatın uygunluğu düzenlemeleri

MADDE 14 – (1) Bakanlık, tip onayı vermeden önce, gerekirse Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşları ile işbirliği içinde, imalatın uygunluğunun etkin kontrolü için Ek I'in madde 5'inde belirtilen şartlar çerçevesinde imalatçı tarafından yeterli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak için bütün tedbirleri alır.

(2) (Değişik:RG-26/6/2015-29398) Bakanlık, diğer onay kuruluşları ile gerektiğinde işbirliği yaparak, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan düzenlemelerin yeterince devam etmesini ve bu Yönetmelik uyarınca tip onayı numaralarını taşıyan her imal edilen motorun onaylanmış motor tipi veya grubuna ait onay belgesinde ve eklerde yer alan açıklamaya uygunluğunun devam etmesini sağlamak için Ek I'in madde 5'inde yer alan şartlar çerçevesinde gerekli tedbirleri alır.

Onaylanmış tipe veya gruba uygun olmama

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki motorların onaylanmış tipe uygun olmaması halinde yapılacak işlemlere ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Tip onay belgesindeki ve/veya tanım paketindeki özelliklerden sapmaların bulunduğu görüldüğünde ve bu sapmalara tip onayını veren onay kuruluşu tarafından 7 nci maddenin (c) bendine uygun olarak izin verilmemesi halinde, onaylanmış tipe veya gruba uygun olmama durumu oluşur.

b) Tip onayı veren Bakanlık, uygunluk belgesi bulunan veya onay işaretini taşıyan motorların onaylanmış olan tipe veya gruba uygun olmadığını tespit ederse, imalattaki motorların onaylanmış tipe veya gruba yeniden uygunluğunu sağlamak için gerekli tedbirleri alır. Bakanlık gerektiğinde tip onayının geri çekilebilmesine kadar varabilecek önlemleri, diğer onay kuruluşlarına bildirir.

c) Bakanlık, Avrupa Birliği üyesi bir ülkenin onay kuruluşu tarafından verilen bir tip onayı çerçevesinde tip onay numarası taşıyan motorların söz konusu onay kuruluşu tarafından onaylanan motor tipi veya grubuna uygun olmadığını ispat ettiği takdirde, söz konusu onay kuruluşundan imalatta bulunan motorların onaylanmış tipe veya gruba uygunluğunu doğrulamasını isteyebilir. Bakanlık tarafından verilen bir tip onayı çerçevesinde tip onay numarası taşıyan motorların Bakanlık tarafından onaylanan motor tipi veya grubuna uygun olmadığını Avrupa Birliği üyesi herhangi bir ülkenin onay kuruluşu tarafından ispat edilmesi halinde söz konusu onay kuruluşu tarafından talep çerçevesinde, Bakanlık imalatta bulunan motorların onaylanmış tipe veya gruba uygunluğunu doğrular. Bu tedbirler talebin gerçekleşmesini takip eden 6 ay içinde gerçekleştirilir.

ç) Bakanlık, tip onaylarının geri çekilmesi ve bu tür tedbirleri gerekli kılan nedenleri bir ay içinde diğer onay kuruluşlarına bildirir.

d) Tip onayını vermiş olan Bakanlığın kendisine bildirilen uygun olmama iddiasına itiraz etmesi halinde, ilgili onay kuruluşları anlaşmazlığı gidermeye çalışır. Taraflar, karşılıklı kabul edilebilir bir çözüm bulmak amacı ile Gümrük Birliği Ortaklık Komitesi bünyesinde danışma temalarında bulunurlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teknik Servisler, Teknik İlerlemelere Uyarılma ve Komite

Teknik servisler

MADDE 16 – (1) Teknik servislerle ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Teknik servis olarak, EN 17025 veya eşdeğer ulusal veya uluslararası standartları haiz, deney ve analizleri yapabilecek laboratuvarı ve/veya teknik imkânları bulunan resmi ve özel kurum ve kuruluşlar, yapılacak protokolle belirlenecek şartlar çerçevesinde Bakanlıkça görevlendirilebilir. Teknik servisler, Onay Kuruluşunun müsaadesi ile deneyleri kendi laboratuvarları dışında aynı özelliklere sahip laboratuvarlarda yaptırabilir. Görevlendirilen teknik servisler Bakanlığın www.sanayi.gov.tr internet adresinde yayımlanır.

b) Bakanlığın isim ve adresi ile Bakanlık tarafından atanan teknik servisin/servislerin adları ve adresleri (Değişik ibare:RG-26/7/2013-28719) **Ekonomi Bakanlığı** aracılığı ile diğer onay kuruluşlarına ve Komisyona bildirilir.

c) İmalatçı, teknik servis olarak atanamaz.

Teknik ilerlemelere uyarılma

MADDE 17 – (1) Ek I'in madde 1'inde, madde 2.1'den madde 2.8'e kadar olan maddelerde ve aynı Ek'in madde 4'ünde belirtilen şartlar hariç tutularak, teknik ilerlemeleri göz önünde bulundurmak üzere bu Yönetmeliğin eklerini uyarlamak için gerekli her değişiklik, bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen Komitenin çalışma prosedürüne uygun olarak yapılır.

Komite

MADDE 18 – (Mülga:RG-26/7/2013-28719)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Piyasa gözetimi ve denetimi

MADDE 19 – (1) (Değişik:RG-26/7/2013-28719) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan motorların piyasa gözetimi ve denetimi, 13/11/2001 tarihli ve 2001/3529 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ile 2/10/2012 tarihli ve 28429 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilir.

Bildirimler

MADDE 20 – (1) Bildirimlere ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Onaylanan veya reddedilen Tip Onayı Belgelerinin bir nüshası bir ay içerisinde diğer onay kuruluşlarına ve Komisyona bildirilir.

b) **(Değişik:RG-26/7/2013-28719)** Bu Yönetmelik hükümleri gereğince, motorlarda 19 uncu maddede belirtilen piyasa denetimi sonucu olumsuz bir durumun ortaya çıkması halinde, bu durum motorlar için getirilen her türlü sınırlama, yasaklama ve tedbirin alınmasını gerektiren sebepler belirtilerek, Bakanlıkça en kısa süre içinde ilgili taraflara ve Ekonomi Bakanlığı aracılığı ile Komisyona ve diğer onay kuruluşlarına bildirilir.

Aykırı davranışlarda uygulanacak hükümler

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır.

Çalışanı koruma şartları

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmeliğin hükümleri, bu Yönetmelik kapsamındaki motorların Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ticareti gereksiz yere engelleyecek hükümleri içermemek kaydıyla, Yönetmelik kapsamındaki motorları kullanan işçilerin korunması maksadıyla diğer kamu kuruluşlarının gerekli gördükleri tüm tedbirleri alabilecekleri mevzuatı geliştirmelerini engellemez.

Düzenlemeler

MADDE 23 – (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak gerekli alt düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 24 – (1) 5/1/2003 tarihli ve 24984 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolu Dışında Kullanılan Hareketli Makinalara Takılan İçten Yanmalı Motorlardan Çıkan Gazlara ve Partikül Halindeki Kirleticilere Karşı Alınacak Tedbirler ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/68/AT) yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer düzenlemelerde yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe yapılmış atıflar, bu Yönetmeliğe yapılmış olarak kabul edilir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (Ek:RG-31/12/2009-27449 5. Mükerrer)⁽¹⁾

31/12/2009 tarihine kadar imal edilen Faz II kapsamındaki D, E, F ve G kategorisi motorlar ve bu motorlarla teçhiz edilmiş karayolu dışında kullanılan hareketli makinaların 31/12/2010 tarihine kadar piyasaya arzına izin verilir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (Ek:RG-11/6/2011-27961)

(1) 31/12/2010 tarihine kadar imal edilen Faz II kapsamındaki D, E, F ve G kategorisi motorlarla teçhiz edilmiş pamuk hasat makinalarının 31/12/2011 tarihine kadar piyasaya arzına izin verilir.

Uygulama

GEÇİCİ MADDE 3 – (Ek:RG-26/7/2013-28719)

(1) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (3c) ve (3d) numaralı alt bentlerinde yer alan Faz IIIB ve Faz IV uygulama tarihleri; L kategorisi motorlar ile ilk defa tip onayı alacak Q ve P kategorisi motorlar için, 1/1/2013 tarihinden bu değişikliğin yayımı tarihine kadar ihtiyari olarak uygulanır.

Ulusal Tip Onayı Belgesi

GEÇİCİ MADDE 4 – (Ek:RG-26/7/2013-28719)

(1) Avrupa Birliğinde uygulaması kabul edilene kadar AT Tip Onayı Belgesi yerine “Ulusal Tip Onayı Belgesi” verilir.

Bildirme zorunluluğu olmaması

GEÇİCİ MADDE 5 – (Ek:RG-26/7/2013-28719)

(1) AT başlığı taşımayacak olan “Ulusal Tip Onayı Belgesi” ile ilgili bilgilerin, Komisyona ve AT üyesi ülkelerin onay kuruluşlarına bildirilme zorunluluğu yoktur.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) (Değişik:RG-26/7/2013-28719) Bu Yönetmelik hükümlerini Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

⁽¹⁾ Bu değişiklik 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁽²⁾ Bu değişiklik 31/3/2011 tarihinde yürürlüğe girer.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	20/6/2007	26558
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	31/12/2009	27449 5. Mükerrer
2.	11/11/2010	27756
3.	11/6/2011	27961
4.	26/7/2013	28719
5.	26/6/2015	29398

